

KESKI-SUOMEN LIITTO

KESKI-SUOMEN MAAKUNTAKAAVA 2040

KESKI-SUOMEN RULLAAVA MAAKUNTAKAAVOITUS
I-OAS – Ikuinen osallistumis- ja arviointisuunnitelma

Maakuntahallitus 02.09.2020

SISÄLTÖ

Mitä on rullaava maakuntakaavoitus	3
I-OAS tarkoitus	4
Osalliset	4
Lähtökohdat	5
Selvitystarpeita	7
Maakuntakaavan vaikutusalue ja vaikutusten arviointi	8
Kaavoituksen osallistaminen, kulku ja tiedottaminen	9
I-OAS liite	10
Yhteystiedot	11

Mitä on rullaava maakuntakaavoitus

Rullaavalla maakuntakaavoituksella tarkoitetaan jatkuvasti päivitettävää maakuntakaavaa. Kun Keski-Suomen koko maakunta on kaavoitettu, voimassa olevaa kokonaiskaavaa muutetaan tarvittaessa, kertyneiden muutostarpeiden mukaan. Rullaavassa maakuntakaavoituksessa kaavan tarkistukset yhteensovitetään mahdollisuuksien mukaan muuhun maakunnan suunnitteluun. Tämä edellyttää perinteisen osallistumis- ja arviointisuunnitelman uudenlaista asemointia.

Rullaavan maakuntakaavoituksen osallistumis- ja arviointisuunnitelma, I-OAS, on jatkuvasti voimassa oleva. Tähän liitetään kulloisestakin muutostarpeesta/muutostarpeista kertova erillinen liite. Menettely mahdollistaa maakuntakaavan jatkuvan ja joustavan tarkistuksen. Näin pystymme nopeasti reagoimaan alueidenkäytössä ja aluerakenteessa tapahtuviin, tuleviin ja ennustettaviin muutoksiin.

Rullaava maakuntakaavoitus korostaa strategisuutta. Mittakaava on sama kuin aikaisemmissakin maakuntakaavoissa eli 1:250 000. Merkintöjen kuvauksissa pyritään staattisuuden sijasta toiminnallisuuteen. Kaava-aineistot ovat sähköisessä muodossa.

Maakuntakaava on osa maakunnan strategista aluekehittämiskokonaisuutta.

Maakuntakaava on yleispiirteinen maakunnan alueidenkäyttöön ja aluerakenteeseen liittyvä suunnitelma, jonka lähtökohtana ovat Keski-Suomen strategiassa määritellyt tavoitteet, voimassa oleva maakuntakaava sekä valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet. Maakuntakaavassa käsitellään valtakunnallisia ja maakunnallisia alueidenkäyttöön liittyviä kysymyksiä. Maakuntakaavassa esitetään alueidenkäytön ja aluerakenteen periaatteet ja osoitetaan maakunnan kehittämisen kannalta tarpeellisia alueita. Kaavalla ei ratkaista kiinteistökohtaisia asioita.

Kaavaan kuuluvat kartta sekä merkinnät ja määräykset. Kaavakarttaa sekä merkintöjä ja määräyksiä tukee kaavaselostus. Kaavaan liittyvät selvitykset ja tutkimukset ovat perusteluja kaavaratkaisulle. Maakuntakaavan lainsäädännöllinen perusta on maankäyttö- ja rakennuslaissa (<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990132>) (myöhemmin MRL) ja -asetuksessa (<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990895>) (myöhemmin MRA). Maakuntakaavan aikatahtäys on 20–30 vuotta.

I-OAS tarkoitus

Tämä I-OAS on MRL 63 §:n mukainen suunnitelma maakuntakaavan osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelyistä sekä vaikutusten arvioimisesta. Maakuntavaltuuston 15.6.2020 tekemällä päätöksellä I-OAS on voimassa jatkuvasti. **I-OAS arvioidaan maakuntavaltuustokausittain tai jos esim. valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin tai maankäyttö- ja rakennuslakiin tulee muutoksia.**

Osallistumisesta ja vuorovaikutuksesta säädetään seuraavasti (MRL 62 §):

Kaavoitusmenettely tulee järjestää ja suunnittelun lähtökohdista, tavoitteista ja mahdollisista vaihtoehtoista kaavaa valmisteltaessa tiedottaa niin, että alueen maanomistajilla ja niillä, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa, sekä viranomaisilla ja yhteisöillä, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään (osallinen), on mahdollisuus osallistua kaavan valmisteluun, arvioida kaavoituksen vaikutuksia ja lausua kirjallisesti tai suullisesti mielipiteensä asiasta.

Arvioinnista säädetään seuraavasti (MRL 63 §):

Kaavaa laadittaessa tulee riittävän aikaisessa vaiheessa laatia kaavan tarkoitukseen ja merkitykseen nähden tarpeellinen suunnitelma osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelyistä sekä kaavan vaikutusten arvioinnista. Kaavoituksen vireille tulosta tulee ilmoittaa sillä tavoin, että osallisilla on mahdollisuus saada tietoja kaavoituksen lähtökohdista ja osallistumis- ja arviointimenettelyistä. Ilmoittaminen on järjestettävä kaavan tarkoituksen ja merkityksen kannalta sopivalla tavalla.

Osalliset

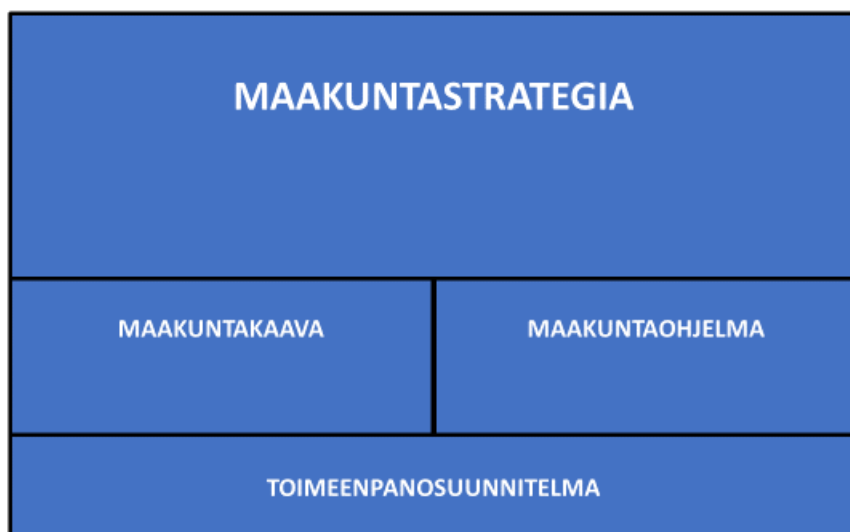
MRL määrittelee osallisuuden laajasti. Osallisia ovat alueen maanomistajat sekä ne, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa samoin kuin ne viranomaiset ja yhteisöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään. Osallisten joukko voi täydentyä kaavatyön edetessä. I-OAS:n liitteessä määritellään kulloisenkin muutostarpeen/muutostarpeiden mukaisesti tarkemmin osallisten joukko, joka voi olla suppeakin.

Lähtökohdat

Keski-Suomen Strategia muodostaa kaavoituksen keskeisen lähtökohdan (<https://www.keskisuomi.fi/filebank/23863-Keski-Suomen-liitto-Keski-Suomen-Strategia-maakuntavaltuustolle-netti.pdf>). Strategiassa linjataan alueiden, alueidenkäytön, elinympäristön laadun ja alueen elinkeinojen kehittämistä.

Keski-Suomen maakuntakaava on toinen keskeinen lähtökohta (<https://www.keski-suomi.fi/maakuntakaavoitus>). Kaavan keskeiset painotukset ovat biotalous, liikennekäytävät ja kansainväliset yhteydet, asutusrakenne sekä matkailu ja virkistys. Maakuntakaava korostaa strategisuutta ja tätä strategista otetta halutaan vahvistaa.

Maakuntakaavan aluerakenne on osa maakuntaohjelmaa (https://www.keski-suomi.fi/filebank/25394-Keski-Suomen_maakuntaohjelma_2018-2021_A4.pdf). **Maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelma** sisältää myös maakuntakaavan toteuttamiseen liittyviä toimenpiteitä (<https://www.keskisuomi.fi/filebank/25746-A46.pdf>).

Kuva 1. Maakunnan suunnittelujärjestelmä.

Maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n mukaan kaavan tulee perustua kaavan **merkittävät vaikutukset** arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin ottaen huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus. Lain 28 § määrittelee maakuntakaavan sisältövaatimukset. Niiden mukaan maakuntakaavaa laadittaessa on otettava huomioon valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet. Niin ikään on kiinnitettävä huomiota maakunnan

oloista johtuviin erityisiin tarpeisiin. Kaava on myös mahdollisuuksien mukaan sovitettava yhteen maakuntakaava-alueeseen rajoittuvien maakuntien maakuntakaavoituksen kanssa. Myös luonnonsuojelulain (1096/1996) 7 ja 77 §:ssä tarkoitettujen luonnonsuojeluohjelmien ja –päästösten sekä 32 §:ssä tarkoitettua maisema-aluetta koskevien perustamispäätösten tulee olla ohjeena kaavaa laadittaessa. Lisäksi on erityistä huomiota kiinnitettävä:

- Maakunnan tarkoituksenmukaiseen alue- ja yhdyskuntarakenteeseen
- Alueiden käytön ekologiseen kestävyys
- Ympäristön ja talouden kannalta kestäviin liikenteen ja teknisen huollon järjestelyihin
- Vesi- ja maa-ainesvarojen kestävään käyttöön
- Maakunnan elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin
- Maiseman, luonnonarvojen ja kulttuuriperinnön vaalimiseen
- Virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys

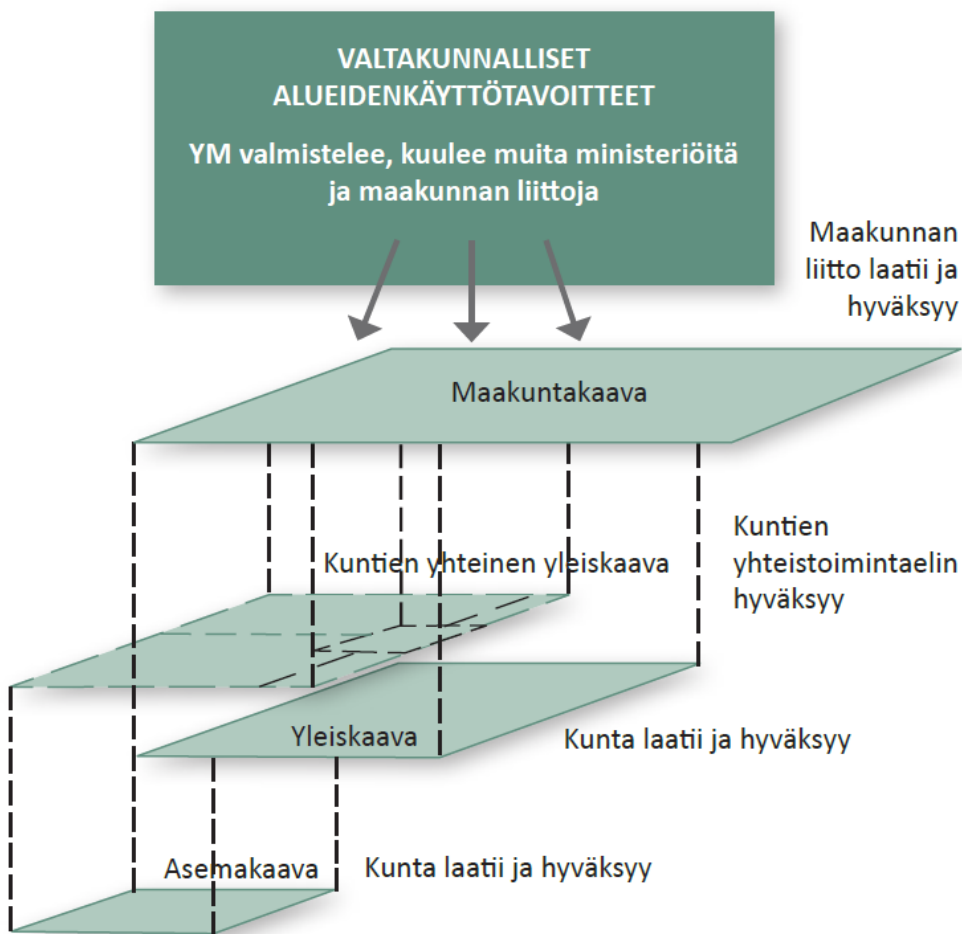
Kaavaa valmistellessa on myös pidettävä silmällä alueidenkäytön taloudellisuutta ja sitä, ettei maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle aiheudu kohtuutonta haittaa. Kaavaa tehtäessä on myös selvitettävä, kenen toteutettavaksi kaava ja sen toimenpiteet kuuluvat.

1.4.2018 voimaan tulleiden valtakunnallisilla alueidenkäyttötavoitteiden tehtävänä on osaltaan tukea ja edistää maankäyttö- ja rakennuslain yleisten tavoitteiden saavuttamista. Keskeisimpiä näistä tavoitteista ovat kestävä kehitys ja hyvä elinympäristö. Tavoitteiden huomioiminen edistää myös kansainvälisten sopimusten ja sitoumusten täytäntöönpanoa Suomessa sekä turvaa valtakunnallisten alueidenkäyttöratkaisujen tarkoituksenmukaisen toteuttamisen. Tavoitteet varmistavat valtakunnallisesti merkittävien asioiden huomioon ottaminen maakuntien ja kuntien kaavoituksessa sekä valtion viranomaisten toiminnassa.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet koskevat seuraavia kokonaisuuksia:

- Toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen
- Tehokas liikennejärjestelmä
- Terveellinen ja turvallinen elinympäristö
- Elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat
- Uusiutumiskykyinen energiahuolto

Edellä mainitut kokonaisuudet pitävät sisällään 16 tavoitetta (<http://www.ymparisto.fi/download/noname/%7B67CD97B8-C4EE-4509-BEC0-AF93F8D87AF7%7D/133346>).

Kuva 2. Maakuntakaava osana kaavajärjestelmää.

Selvitystarpeita

Rullaavassa maakuntakaavoituksessa selvitystarpeet määräytyvät ensisijaisesti Keski-Suomen strategian painotusten mukaisesti. Selvitystarpeet täsmentyvät rullauksen kuluessa. Voimassa oleva maakuntakaava – kartta, merkinnät ja määräykset – on tarkasteltavissa Keski-Suomen liiton verkkosivuilla digitaalisessa muodossa <https://www.keskisuomi.fi/rullaava-maakuntakaavoitus>. Karttapalvelun kautta voi myös antaa palautetta maakuntakaavasta. Karttapalautteen kautta kaavoittaja saa myös tietoa mahdollisista selvitystarpeista.

Maakuntakaavan vaikutusalue ja vaikutusten arviointi

Rullaava maakuntakaavoitus käsittelee koko Keski-Suomen maakunnan aluetta. Kaavan välittömät vaikutukset kohdistuvat ensisijaisesti Keski-Suomen maakuntaan. Vaikutuksia ulottuu myös naapuriliittojen alueille, mutta nämä täsmentyvät kaavan sisällön ja kaava-prosessin kuluessa.

Vaikutusten arviointi keskittyy kaavan **merkittävät vaikutukset** arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin (MRL 9 §, MRA 1 §). Kaavan vaikutuksia selvitetessä otetaan huomioon kaavan painopisteet, tehtävä ja tarkoitus. Erityistä huomiota kiinnitetään kaavamääräyksiin.

Maakuntakaavan vaikutusten arviointi on jatkuvaa, ja arvioinnissa on keskeisesti mukana maakunnallinen eri alojen asiantuntijoista koostuva ympäristö- ja tasa-arvovaikutusten arviointiryhmä (YVA-ryhmä). Tätä voidaan täydentää muutostarpeen/muutostarpeiden mukaisilla asiantuntijoilla. Arvioinnissa voidaan käyttää myös konsulttia.

Kuva 3. Keski-Suomen rullaavan maakuntakaavoituksen vaikutusalue.

Kaavoituksen osallistaminen, kulku ja tiedottaminen

Kaikki kaavavalmisteluun osallistujat ovat asiantuntijoita ja kaavan valmistelu on yhteistoimintaa. Kaavaa valmistellaan yhdessä kansalaisjärjestöjen, kuntien ja viranomaisten kanssa. Toimintatapana on avoimuus ja läpinäkyvyys.

Kaavavalmistelusta saa tietoa koko kaavaprosessin ajan suoraan Keski-Suomen liiton maakuntakaavoituksen ja aluekehittämisen asiantuntijoilta sekä liiton internetsivuilta, jota käytetään tiedotuskanavana. **Rullaavassa maakuntakaavoituksessa voi antaa kommentteja jatkuvasti eri menetelmillä. Tämän varmistamme aktiivisella tiedottamisella, erityisesti sosiaalisen median käytöllä, karttapalautepalvelulla ja sillä, että olemme jatkuvasti yhteydessä kuntiin, viranomaisiin, järjestöihin ja muihin osallisiin.** Lakisääteisistä menettelyistä ja muista kaavavalmisteluun liittyvistä asioista tiedotetaan liiton internetsivuilla ja sosiaalisessa mediassa. Kukin kunta täydentää tiedottamista tekemiensä päätösten mukaisesti (MRA 12 §).

Maakuntavaltuusto päättää rullaavan kaavoituksen aloittamisen. Maakuntahallitus toimii kaavatyön ohjaajana ja päättää kulloisestakin muutostarpeesta/muutostarpeista kertovasta erillisestä liitteestä.

Ennen kaavoituksen aloittamista käydään läpi saatua palautetta ja sen pohjalta työneuvotteluja kuntien ja sidosryhmien kanssa voimassa olevan kaavan muutostarpeista, maankäytöllisistä lähtökohdista ja tavoitteista. Kaavoituksen aloittamisesta sekä I-OAS:n liitteestä tiedotetaan ja järjestetään kaavoituksen lähtökohtia ja tavoitteita koskeva neuvottelu niiden viranomaisten kesken, joiden toimialaan kuuluvia valtakunnallisesti merkittäviä asioita käsitellään kaavassa.

Kaavavalmistelussa tehdään tarvittavia selvityksiä painottaen muutostarvetta/muutostarpeita, maakuntastrategian linjauksia ja karttapalautetta, muodostetaan mahdollisia vaihtoehtoja ja arvioidaan niiden vaikutuksia. MRL:n edellyttämät lausunnot pyydetään ennen kaavaehdotuksen varsinaista nähtäville asettamista. Viranomaisneuvottelu järjestetään tämän lausuntokierroksen jälkeen. Kaavaehdotus asetetaan nähtäville ja siitä voi antaa muistutuksen.

Maakuntavaltuusto hyväksyy kaavan. Maakuntakaavan hyväksymistä koskeva päätös saatetaan yleisesti tiedoksi, niin kuin kunnalliset ilmoitukset kunnassa julkaistaan. Jäsenkuntien ja niiden jäsenten katsotaan saaneen pöytäkirjassa mainituista päätöksistä tiedon sinä päivänä, jona pöytäkirja on asetettu nähtäväksi. MRL 188 §:n mukaan kaavaa koskevan päätöksen katsotaan tulleen asianosaisten tietoon silloin, kun päätös on kuntalain 140 §:n mukaisesti asetettu julkisesti nähtäville. Kaavan hyväksymistä koskevasta päätöksestä on

viipymättä lähetettävä tieto niille kunnan jäsenille sekä muistutuksen tekijöille, jotka kaavan nähtävillä ollessa ovat sitä kirjallisesti pyytäneet ja samalla ilmoittaneet osoitteensa (MRL 67 §).

Maakuntakaavan hyväksymistä koskevaan päätökseen voi hakea muutosta valittamalla Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen. Valitusaika on 30 päivää päätöksen tiedoksisaannista.

Kaavan muutostarpeita seurataan jatkuvasti. Rullaava maakuntakaavoitus jatkuu.

I-OAS liite

Erillisellä liitteellä ilmoitetaan kulloisetkin muutostarpeet. Maakuntahallitus hyväksyy liitteen ja maakuntavaltuusto tekee päätöksen kaavoituksen käynnistämisestä. Liitteessä kerrotaan kaavan tavoite. Periaatteet laadittavista tai päivitettävistä selvityksistä ovat mahdollista myös ilmaista. Kulloinenkin muutostarve/muutostarpeet ratkaisee vaikutusalueen ja osallisten joukon eli keihin vaikutukset ovat huomattavat. Samoin se ratkaisee myös asiantuntijaryhmän perustamisen ohjaamaan kaavavalmistelua. Liitteeseen kirjataan myös menettelytapa, miten niitä järjestöjä, kuntia ja viranomaisia, joita kaavan sisällön huomataan koskevan, informoidaan. Sitä päivitetään koko kaavaprosessin ajan tarpeiden mukaan ja ajankohtainen liite yhdessä I-OAS:n kanssa on nähtävillä maakuntakaavoituksen verkkosivustolla osoitteessa www.keskisuomi.fi/maakuntakaava2040.

Yhteystiedot

Rullaavasta maakuntakaavoituksesta vastaa Keski-Suomen liitto. Kaavan laatijan yhteystiedot:

Keski-Suomen liitto

Lutakonaukio 7
40100 JYVÄSKYLÄ
etunimi.sukunimi@keskisuomi.fi
<http://www.keskisuomi.fi>

Markus Erkkilä

suunnittelujohtaja
040 162 7887
markus.erkkila[at]keskisuomi.fi

Liisa Bergius

maakunta-arkkitehti
040 590 2296
liisa.bergius[at]keskisuomi.fi

Juuso Huhtala

paikkatietosuunnittelija
040 595 0174
juuso.huhtala[at]keskisuomi.fi

Hanna Kunttu

suunnittelupäällikkö
040 591 5901
hanna.kunttu[at]keskisuomi.fi

Reima Välivaara

ympäristöpäällikkö
040 595 0918
reima.valivaara[at]keskisuomi.fi